

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Комто пошт. шлан. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 л., Німеччині 750 м., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 л., Австрії 750 ш. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Женевський епізод.

Львів, 13. грудня 1927.

Напружені польсько-литовські взаємини набули свою епізодичну розв'язку на засіданні Ради Ліги Націй в дні 10. ц. м. Після конференційних підготовок і закулісного чатиску великих держав, Рада Ліги Націй запропонувала таку резолюцію:

„Приймаючи до відома святочну заяву представника Литви, що Литва не вважає, що вона є в стані війни з Польщею, та що з огляду на те, що обидві країни перебувають в мирі; приймаючи до відома святочну заяву Польщі, що польська республіка признає і пошанує повну політичну незалежність і територіальну цілість литовської республіки, поручає обом урядам навязати в найближчому часі безпосередні переговори, що мають на меті устійнити добрі відносини, від яких залежить мир, жертвуючи обом сторонам до диспозиції призначу поміч Ліги Націй та її технічних організацій на випадок, колиб та поміч була бажана в часі переговорів, які рада поручає. —

1) рішає, що скарга литовського уряду, яка торкається поведінки відносно осіб, литовської мови або походження, про яких мова у відкритку литовського уряду, буде розглядається комітетом, що складається з голови Ради і двох членів, ним визначених. Той комітет представить Раді звіт зі своєї діяльності;

2) рішає, що на випадок граничних інцидентів або на випадок небезпек таких інцидентів, генеральний секретар Ліги на домагання одної зі сторін зможе засягнути ради голови Ради Ліги Націй і правозадаєць тієї справи, після чого вирішить, якими засобами змагатися до заспокоєння. Рада стверджує, що обидві сторони зобов'язуються вклясти в тому випадку розгляд справи Лігою Націй. Приймає з задоволенням до відома заяву представника Польщі, що польські горожани, згадані в відкритку литовського уряду, без труднощів матимуть свободу повороту до Польщі. Якщо з'являться непередбачені труднощі, справоздаєць укладе поміч, щоб їх усунути. Рада заявляє, що отся резолюція в нічому не пересуджує справ, відносно яких між урядами захоляють ріжні погляди.

Отсе повний текст формули резолюції, запропонованої голландським справоздаєць польсько-литовського конфлікту Блюккандом і прийнятої Лігою Націй. Як бачимо, поданий тут текст резолюції є дуже коштабатний, та це вже мабуть „заслуга“ Гол. Тел. Агенції. Всеж таки навіть цей переважний і незугарний текст дає нам спрому зорієнтуватися в постановках Ліги Націй і висвідає дотеперішні „дипломатичні“ змагання між Польщею і Литвою.

Довкола польсько-литовського конфлікту, завдяки підюджуючій крикливості польської преси, нагромадилося стільки всякої всячини, стільки всякого тенденційного хламця, що воно придало собою саму істоту справи. Перед Женевським епізодом з'явився такий крутий суперечний відомостей, що в ньому пропадала безслідно сама суть справи. Перед Женевським епізодом з'явився такий крутий суперечний відомостей, що в ньому пропадала безслідно сама суть справи. Перед Женевським епізодом з'явився такий крутий суперечний відомостей, що в ньому пропадала безслідно сама суть справи.

чилася відомою „дипломатичною“ заявою марш. Пілсудського. В осередку тих напружених подій нахилилася виленьська подорож марш. Пілсудського і обняття протекторату над литовськими політичними емігрантами. Супроводом до цих подій були постійно повторювані „татарські вісти“ про переворот на Литві. З дня на день відносини ставали все більш нестерпними, все більш напруженими. Мареву вибуху нависло над обома сусідами. І хто знає, які події булиб наступили після підготовчої стадії, колиб не тверде слово Рад. Союзу. Заява Литвинова, що СРСР не стерпить порушення незалежності Литви, вплинула охолоджуючо на польських державних керманців. Горячка значно впала і всі широкі плани заступили настирливе домагання звести фіктивний стан війни між Литвою і Польщею.

Ясно, що фікція є нічим іншим тільки фікцією. І коли Вальдемарас вибирався до Женев, то з наміром зложити ту фікцію на жертвеннику мира. Це й сталося в Женеві. Фікційний стан війни між Литвою і Польщею покінчено. За те Польща признає незалежність литовської республіки і зобов'язалася її респектувати. Тимсамим на довгий час розвіялися „федеративні“ плани Польщі, головню шляхом насильного приєднання. Та через те Польща не покинула думки про польсько-литовську „унію“, однак шлях до неї дуже довгий і важкий та обрешований виключно на мирні заходи.

І на цей шлях вступила Польща, ініціюючи тзв. краєвий рух на Вилешині.

Дійсне замирення між Литвою і Польщею — це ще пісня будучини. Рада Ліги поручає обом державам вступити у безпосередні переговори і жертвує свою поміч в тій акції. Знесенням фіктивного воєнного стану нічого не вирішено по суті. Рада ствердила, що прийнята резолюція в нічому не пересуджує справ, щодо яких між обома урядами існує ріжні погляди. Таким чином питання Вильна, цієї найбільш дражливої проблеми у литовсько-польських відносинах навіть не порушувало, а одночасно, поручаючи переговори, з низин забуття висунуло її в осередок актуальності. Ясно, що це є безсумнівна перемога Литви на женевському терені.

Інші потсанови і „поручення“ Ради Ліги Націй говорять сами за себе. Литовської скарги на поведінку Польщі не кинено до коша, тільки постановлено розглянути, а Польща мусіла згодитися на поворот видаєних литовських діячів. Мериторично виграла Литва на цілій лінії. І тут нічого не допомогла ані екзотична поява марш. Пілсудського, ані його гачковате питання: Війна чи мир? — звернене до Вальдемараса.

Резолюція Ради Ліги Націй має тільки епізодичний характер в довгому ланцюгу польсько-литовських відносин, які від цієї хвилі розгортаються в ще ширшому обемі, розуміється, у змінених формах, однак не мінючи своєї суті.

Соціалісти про „соціалістів“.

„Культура“ про „складну справу“ б. народовольців та про їх політику. — „Відповідь“ народовольців.

Загально відома сесія бувших народовольців зі Сель-Робу та утворення ними окремої партії п. н. Сель-Робу-лівіці спричинила полемічну хуртовину між теперішніми сельробівськими публіцистами, репрезентованими органом „Наше Слово“ та комунофільськими їх товаришами, репрезентованими тижневиком „Світло“ з одного і між сельробівськими малькутиками (воини все, а особливо національну справу, полагоджують лівою рукою) б. народовольцями, репрезентованими тижневиком „Сель-Роб“ з другого боку. Вся істота спору заключається в тому, хто розбиває єдиний „робітничо-селянський фронт“ — б. народовольці, що зробили сесією, чи давні сельсоюзники, що вийшли до Сель-Роба. І „Наше Слово“ і „Світло“ твердять, що розбивачами „робітничо-селянського фронту“ є б. народовольці, які не хотіли виконати постанови ЦК Сель-Робу про ліквідацію свого органу „Воля Народу“ і які все маскували „соціалізмом“ своє москвофільство, а національні питання вирішували так, що авали його „дуже складною справою“, яка не входить „в область основних істин соціалізму“. Іншими словами вони крутили, щоб замаскувати своє москвофільство, і крутили доти, доки це було можливе, колиж їх притиснули до стіни, вони виступили зі Сель-Робу, створивши свою окрему партію.

Дискусія на цю тему прибрала особливо гострі форми останніми часами, в сам час передвиборних підготовок. Навіть „Культура“, марксистський місячний журнал, присвя-

чений справам культури і суспільного життя, присвятив останній свій випуск за липень-грудень всецільо б. народовольцям та їх політиці. З полеміки виходило, що між Сель-Робом-лівіцею і Сель-Робом давнини до згоди не приїде. До тої міри загострилися між ними відносини, до тої міри розгорілися пристрасти. „Культура“ переважно влучно характеризує в названому випуску тактику і політику б. народовольців, особливо там, де входить в аналіз їхнього нескристалізованого по нинішній день національного обличчя.

„Волепародієцький „соціалізм“ — тизм в під — не не простий собі соціалізм. В своїй — охороненні на вул. Валовій — „основних правдах“, він вважає за велику і недосягнучу себе річ мати ясну, справді соціалістичну теорію і практику національного питання, з імі крутивської засади, що національна справа „де загалом дуже складна справа“, що вона не „область основних істин соціалізму“, а тому до неї можна мати „той чи інший підхід“.

„Культура“ твердить, що теперішня народовольська трійця, яка возглавляє Сель-Роб-лівіцю, спекулює на „революційних настроях мас в імі продовжування своїх москвофільських традицій“ і доказує це таким чином:

В 1925 р. Вальдемарас боронив тезу, що москвофільство є просто відміною — „де другою формою того самого, що українське національне питання, є відміною одного і того самого національного руху“. Соціалістична трійця не то що відіє і ніколи не визнає цієї тезу — помилкову реакцій-

ну, — але вона боронить її і нині теорією „складності національного питання“. В 1925 р. Вальдемарас твердив, що справжній марксизм мусить підтримувати обидва пач рухи в Галичині, український і неіснуючий москвофільський, та робив себе соромником українського національного руху тільки „у відношенні до Польщі“. Сьогодні „соціалістична“ трійця не то, що не відкинула тих поглядів, але боронить їх далі аргументами т. зв. „національного практицизму“.

Б. народовольці твердили і твердять, що вони від найдавніших часів мало що не від уродження були соціалістами і ділом свій „соціалізм“ доказували. „Культура“ пише на тему того Іх „соціалізму“ ось що:

„Ми можемо вважати волепародієцьким, що нічого не допомогло ті їх похикування на „соціалістичне“ минуле „Воля Народу“. В обогі теорії про складність і практичність національного питання. Бо одне стає засил для волевого сільського робітника і селянина, що весь волепародієцький національний практицизм є спрямований до цього, щоб під новим шклом Сельроб-лівіці і Сельроб-лівіці розгорнути в Сельробі давню боротьбу, що велася десятиліття в Галичині по лінії „маєстності“ і „капеліста“, — боротьбу, яка йшла і йде на користь реакції і яка з тоїж зору інтересів західно-українських працюючих мас є недопустимим, злочинним рітвом“.

Розглядаючи „соціалістичну“ метрику народовольців „Культура“ пише:

„В молодечому, це є в передовому віці, волепародієцький „соціалізм“ залячує в тому, що він — мають таке розуміння національного питання, яке йшло на зустріч єдиної, невідомої царської Росії — був пасквіль реакційним в порівнянні до українського національного руху, на томі аєго стовпі не соціалісти а буржуазні націоналісти“.

В середньому, це є в восьмому віці, „соціалізм“ „Воля Народу“ залячує в тому, що він, обстоючи своє неправильне розуміння національного питання, був надаль реакційним. Національна боротьба 1918—1919 р. на тодішній стану українська буржуазія, мило контрреволюційної єдності останньої, в першому своєму етапі була об'єктивно революційною боротьбою, бо вона була звернена проти фронту імперіалізму. В цейже час розля „Воля Народу“ в пій боротьбі — розля мазаводилась до пропозиції впровадження назви „малоруський“, „українсько-руський“, заложення „руських“ шкід для неіснуючого на західно-українських земств „руського“ народу і т. д. — була реакційною, бо вона була спрямована до ослаблення українського революційно-національного руху та об'єктивно експлуатувала імперіалістичний табір“.

В північному, то є пізньому віці, „соціалізм“ „Воля Народу“ аюдиє до „тих“ аюдиє до російських єсерам, до роздавання Вальдемарас „Землі“ на „общественном языке“ і „Воля Народу“ на мушкетерських українських діалектах, до теорії двох націй в одній ієстії нації і т. д. В старечому, це є в теперішньому віці волепародієцький „соціалізм“ вважає себе в дальшій аюдиції своїм минулим, в спробах продовжити по минулому під фірмою „Сельроб-лівіці“.

„Воля Народу“ не абамутить мас, що її москвофільство стоїть в якуніебуди відношенні до солідарності працюючих мас. Москвофільство її сьогоднішньої „лівої“ відміни є тільки екстрем, москвофільським об'єктивом на СРСР як етап

З наведеного бачимо, що штурм на б. народовольців не неабиякий. Здавалосьби, що в відповідь на нього повинна прийти не менше рішуча та енергійна підправа. Тимчасом так ємо не є. В останньому числі „Сель-Робу“, теперішнього органу б. наро-
довольців, знаходимо дуже мірорну „відповідь“, яка випадає в деяких місцях недвозначно позначки роз-
биття та навіть не дефензивні, а хит-
рого її маскуванню, що на ділі озна-
чує вступ з поля боротьби.

Автори нахватали проти нас — читаємо в „Сель-Робі“ — у „Саймі“ та „Культу-
рі“ в заінтересовані не в тому, щоб „за-
венту піну“ боронити „єдності селянсь-
ких мас“, а що прогнали зовні за велику піну, навіть брешню, намагаються боро-
нитися і виправдувати б. поєлів Сель-Роба, щоб цю оборону заблажмачити перед
трудищими масами правду".

Щож до „складного“ національ-
ного питання, то народовольці „від-
повідають“, „Культури“:

„Не ми хочемо відновлення давньої бо-
ротьби „до ліній нападів і капітуляції“, а пл. — автори нахватали проти нас — хотіли би лийні викликати атмосферу та-
кож, або подібної боротьби. Це не підпадає для нас ніяким сумнівам. Від москвофіл-
ства ми відмежувались і були його в ді-
лому раді статті і наших виступів. Та-
кож у будучому будемо його бити — і на-
певно більше не хто інший. А коли навіть
вробимо яку теоретичну помилку в газет-
ній статті, то це не може нам дати права
ставити нас на рівні в угодовством пер-
ковиків відав“ (авторів до участі Коали-
чного в дущкому церковному відав).“

„Відповідь“, бо „відповідь“ і Твер-
ті ті народовольці не даром твер-
дого походження, бо на питання, як
собі уявляють тепер національну
справу, таки не дали ніякої відпо-
віді.

Мала проба пересвідчити Вас у чім, що
правдивий гірський мід з околиць Під-
порог має личини свиста (з гірського
мід), „Маслосома“ продає у всіх своїх
складах в оригінальних слоїках по зол. 1.50;
мід „стерчиків“
мід „оминівий“
мід „маліновий“
1-5 1095 мід „ліповий“

Грамота „Рідної Школи“.

Під увагу українського Громадянства.

Загально відомо у нас, хоча сумніш
виниш є те, що „Рідна Школа“, яка
сповняє таке важке завдання виховання
молодого покоління на свідомих та ідей-
них громадян, бореться з великими фінан-
совими недомаганнями. Богато, чи майже
всі дотепер пропозовані і практиковані
джерела доходу „Р. Ш.“ завели.

Деякий дохід дає „писанка“ й „коляда“.
Зате і-процентний дохід бруття як да-
ток від усіх улаштувань і приватних під-
приємств не дає бажаного вислідку, ади-
ється головною тому, що усувається згід
контролі громадянства. Щоб вивести де-
яку правильність приходів „Р. Ш.“, ува-
жаю, що не від речі буде, коли запропо-
нуємо один дотепер непрактикований спосіб.

В місяці грудні й січні кожного року
випускаються промислові патенти. Той
хто набув державний патент за відпо-
відною оплатою, має право виконувати
своє кільке завдання чи тягнути доходи
з підприємства й торгівлі. Цього вимагає
державний інтерес. Коли даємо державі
державне, то не забуваймо, що нація має
свої потреби, які мусить сама задоволювати.
Тому кожний підприємств-українець, усе
одно: фізична чи правна одиниця, який
випукує патент, повинен зложити з тої
нагоди відповідний доток на „Рідну Шко-
лу“. За те він повинен отержати грамоту
від „Р. Ш.“ Як грамота Т-ва „Пробіта“
є гордістю дому й кидає певне світло
про людей, які в ньому живуть, так гра-
мота „Р. Школи“ буде свідчити про на-
ціональну приналежність і свідомість її
власника. Коли ми, як підприємці й купці,
даємо державі такі великі зиски, то обо-
в'язком кожного українського громадянина
заплатити бодай 1/10 цини того „патенту“
тій установі, що для нас має першорядне
значіння. За те обов'язком усіх українців
буде алазатися й піддержувати лише тих
ріжного роду підприємців, які викажуться
грамотою „Р. Ш.“, що уповноважує їх до
виконання своєї практики чи звання. Це
особливо важке, коли переводиться в
життя клич „Свій до свого“.

Сподіваний дохід із цього оподатку-
вання був би такий (беру за підставу се-
редній вибір податку 3. кл.): I) Категорія
торговельна (гуртові купці й гуртівні) пла-
тять за патент 3600 зол. Їх члени повинні
зложити для „Р. Ш.“ по 10 ам. дол., що
дало б 100 ам. дол. II) Категорія гуртівні

I) Помітові Союзи Кооперативні платять
360 зол. Їх члени повинні зложити по 5
дол., що дало б 250 ам. дол. III) Катего-
рія купці (кооперативні) платять 70 зол.
Їх члени повинні зложити по 1 дол., що
дало б 3000 ам. дол. IV) Категорія (будки
й малі сільці) платять 27 зол. Їх члени
повинні зложити по 0.50 дол., що дало б
500 ам. дол. V) Категорія промислова
(фабрики) платять 1050 зол. Повинні зло-
жити по 10 дол., що дало б 100 ам. дол.
VI) Категорія платять 360 зол. Починна
зложити по 5 дол., що дало б 500 ам. дол.
VII) Категорія платять 108 зол. Повинна
зложити по 2 дол., що дало б 200 ам. дол.
VIII) Категорія платять 54 зол. Повинна
зложити по 1 дол., що дало б 1000 ам.
дол. IX) Категорія (ремісники) платять
1080. Повинна зложити по 0.50 дол., що
дало б 1000 ам. дол. Вкінці всі адвокати,
лікарі, інженери, нотарі, каси однаковості
й інші вільні звання, необічні попередніми
категоріями, повинні зложити по 10 дол.,
що дало б 1.350 ам. дол. — Разом це да-
ло б 8.000 ам. доларів.

Цей план не є трудний до зреалізуван-
ня. Коли стане на викуп державного па-
тенту, може стати й на викуп грамоти
„Р. Ш.“ — лише віри й більше пошани
своїй власній і національній гідності.

Не поділю цього під дискусію, ані не
чекаю окремої ухвали „Рідної Школи“
про переведення цього плану в життя, ли-
ше заклинаю отсім усіх підприємців, ре-
місників, кооперативів і людей вільного
звання, щоб сповнили свій національний
обов'язок.

Щоб не бути голословним, посилаю на
фонд „Р. Ш.“ 1 ам. дол. як доток на
грамоту „Рідної Школи“ по 3 кат. на
рік 1928.

Теребовля, 3.XII. 1927. — Іван Ско-
морський, власник книгарні.

ПРОТИ БЛЮКУ НАЦ. МЕНШОСТЕЙ.

Варшава, 12. грудня 1927.

В ведію організації, що гуртують
дрібне жидівське купецтво, ухвалили по-
станову, яка виповідається проти при-
стушення жидів до заг. блюку нац. мен-
шостей. Організація жид. купців, звана
під назвою централі союзів купців ухва-
лила не приступати до блюку нац. мен-
шостей, зате висунула ініціативу створити
солідарний нац. жидівський блюк.
Купці, що виступили з тої ініціативою,
схилили на вісторок абери жид. партій
і груп для обговорення тої справи.

СВЯТОЧНІ ФЕРІІ В ШКОЛАХ.

Варшава, 12. грудня 1927.
Наслідком розпорядку міністра освіти
щоторічні ферії з приводу Різдва
у середніх школах триватимуть від 28.
грудня 1927. до 2. січня 1928. Наука за-
чинається дня 3. січня 1928.

ВІЦЕМ. ЦАР ГЕН. ВИБ. КОМІСАРЕМ?

Варшава, 12. грудня 1927.
Справа (генувація ген. виб. комісара
буде полагана у вісторок після пово-
роту марш. Пласудського. Кажуть, що
тим комісаром буде віцеміа. Цар.

ЛИТОВСЬКИЙ УРЯД. КОМУНІКАТ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ КОНФЛІКТУ.

Ковно, 12. грудня 1927.
Віста з Женеви подіа литовська зіє-
ція „Еста“ в такім урядовім комунікаті:
Польсько-литовський конфлікт здійсню-
вано. Загартовано нам непорушність
незалежності, зліжидували пропорцій-
них конфліктів, розлазнили воєнний па-
тар. Виселені в Виленщині до Коала ли-
товських шкіль на Виленщині відлаво ко-
місії трьох. Постановлено покликати по-
стійну комісію для ліквідування приво-
рдових конфліктів. Справа Виленна й далі
отверта.

ТРОЦЬКИЙ АРЕШТОВАНИЙ?

Рига, 12. грудня 1927.
Нині кружало тут несправджені чу-
ли, що Троцького і кількох найважливі-
ших опозиціонерів арештовано та що
в найближчих днях вивезуть Троцького
на Сибір.

ЗАМКНЕННЯ СЕСІЇ РАДИ ЛІГИ Н.

Женева, 12. грудня 1927.
Нині закінчено 38-у сесію Ради Ліги На-
родів. Всі міністри, що брали участь у
цій сесії, аннули Девову.

Біржа. Гроші.

Америкаський долар 8.88 і пів. Бант
Польський платив: долар у готівці 8.85.
Нью-Йорк 8.83, Лондон 43.41 і пів, Ціріх
171.77, Париж 35.01, Брюссель 24.82, Ме-
діолян 43.25, Амстердам 350.83, Прага
26.35, Штотгольм 240.15, Копенгага 233.15
Оельо 236.20, Даніаг 173.30, Відень 211.96.
Канада 8.88.

Золото: 40 кор. 36.30—36.60, 20 франків
34.00—34.50, 20 марок нім. 42.30—42.60, 10
рублів рос. 46.80—47.20.

Срібло: кор. австр. 0.6800—0.6850, 5
кор. австр. 3.50—3.60, фльорен австр. 1.78
—1.80, рублі рос. 2.90—3.00, копійки за
рубель 1.45—1.50.

Українська наука в УСРР.

З нагоди десятиліття жовтневої
(більшовицької) революції появля-
ються у радянській пресі численні
статті з підсумками праці в найріж-
чородніших ділянках життя. В лі-
тературному додатку до харківських
„Вістей“ п. н. „Культура і побут“
стріжимо між іншим цікаву статтю
В. Дубровського п. н. „Українська
наука на 10-ті роковини жовтня“.
Вона містить багато чисто інформ-
аційного матеріалу, з яким варто по-
знайомити наших читачів. Передру-
ковуючи її з „Культури і Побуту“
не даємо до неї ніяких коментарів,
а стверджуємо тільки загально, що
наукові українські досягнення за
цесь час існування радянської вла-
ди на Україні представляються не
найкраще. Однаке нема сумніву, що
з року на рік йде там до кращого.
Слідкуючи за поданнями далі дани-
ми тієї статті читачі самі звернуть
увагу на розвіткові тенденції укра-
їнської науки.

1. Українська Академія Наук.

По Всесоюзній Академії Наук, що
є чисто російською, дарма, що зветь
ся Всесоюзною, репрезентує науку
СРСР Українська Академія Наук.
Від хвили переходу Академії на ста-
лий бюджет робота УАН неспинно
розвортвається. Про це може свідчи-
ти яскраво зріст її витатків, які вид-
но з асигнувань Народнього Комі-
саріату Освіти (НКО): у 1923 р. —
36.840 карб. 63 коп., в тому на на-
укові потреби — 2.952 карб., на за-
робітну платню — 24.573 карб. У
1924 р. — 87.768 карб., з чого на на-
укові потреби — 8.950 карб. і на

зарплату — 63.885 карб. і 95 коп.; у
1925—26 р. — 337.223 карб., з чого
на всякі науково-операційні потре-
би — 36.000 карб., на видавництво —
140.050 карб., в тому і на видання
термінологічних словників, на за-
робітну платню — 172.003 карб.; у
1926—27 — 616.429 карб., з чого
213.250 карб. на зарплатню, 108.000
на наукову частину і 24.000 на ви-
давництво. Накінець на 1927—28
р. бюджет УАН зріс до 741.725 карб.,
з яких 283.200 карб. йде на заробіт-
ну платню, 150.000 на наукову ча-
стину, 241.000 на видавничі цілі, а в
тій сумі 140.000 призначено на тер-
мінологічні словники. На наукові
поїздки та експедиції — 14.000 крб.

Робота УАН настільки поширила-
ся, що тепер для неї добудовано но-
вий будинок — один з найбільших
у Києві. Історико-філологічний
відділ УАН переводить значну ро-
боту по складанню українських
словників — живої мови та 34 тер-
мінологічних, за дорученням уря-
ду (Комісія для складання словника
живої мови, інститут української на-
укової мови, комісія історичного
словника української мови) по ви-
вченню української етнографії і
фольклору (комісія етнографічна,
що має орган „Етногр. Вісник“ —
вийшло 3 ч.), по виданню памяток
новітнього українського письмен-
ства (постійна комісія), по дослідам
над громадськими течіями на Укра-
їні (пост. комісія), по складанню біо-
графічного словника діячів України
(пост. комісія), по визначенню історії
українського народу історична сек-
ція катедри, культурно-історична
комісія, комісія історичної пісенно-
сти, археографічна комісія і чотири
комісії порайонного розроблення
історії України — всі під керівниц-
твом ак. М. С. Грушевського роз-
горнули надзвичайно інтенсивну

роботу, про що яскраво свідчить на-
уковий журнал „Україна“, який ви-
дається вже четвертий рік, збірники
„Примітивне громадянство та його
переживання на Україні“, „Корпус
народних українських дум“, збірни-
ки „Київ та його околиці“, „Черни-
гів та північне Лівобережжя“, „На-
уковий збірник ч. 1, 2—3, „Архео-
графічний збірник“ і т. д.

У складі фізично-математичного
відділу працює низка установ: ка-
тедри чистої математики, приклад-
ної математики, математичної фізи-
ки, хемії, хемічної технології, гео-
фізики, біології, с.-г. рослин, бота-
ніки, експериментальної зоології,
акаліматизації, народнього здоров'я.
Комісія вищої математики, інститут
технічної математики, геологічний
музей, ботанічний кабінет, зооло-
гічний музей, біологічний інститут,
Дніпрянська біологічна станція і ін.
мають свої видання.

Соціально-економічний відділ має
такі наукові заклади: Демографі-
чний інститут, комісія для вивчуван-
ня звичаєвого права України, комі-
сія для вивчування історії західно-
руського та українського права, низ-
ку семінарів.

Отже розгалужена й ріжнотані-
тна наукова діяльність відділів і уста-
нов УАН — дослідів, доповідів, нау-
кові командировання, наукове ви-
давництво — що час од часу поши-
рюються свідчить про те, що науко-
ва думка на Україні набула вищих,
досі небувалих, форм.

II. Науково-дослідчі катедри.

Науково-дослідчі катедри працю-
ють здебільшого при ВУЗ-ах (91),
але незалежно від них. У 1927 р. на-
раховувалося в них 627 наукових
робітників та 797 аспірантів, що
складає майже половину загальної на-

укового активу України (3025 наук.
робітн.). Особливу увагу звернено
на розвиток індустриально-техніч-
них і прикладних наук, про що свід-
чить розподіл кількості катедр по
галузях: індустриально-технічних, 25
(орган „Науково-техніч. Вісник“ —
третій рік видання) — сільсько-го-
сподарських — 9, біологічних — 5,
фізико-математичних — 8, медич-
них — 16 (орган „Медицинний Архів“,
вийшло 2 томи, „Медицинні Вісти“),
хемічних — 7, ветеринарних — 3,
педагогічних — 2, соціально-еко-
номічних — 16. У 1927-28 р. випуск
підготованих аспірантів досягатиме
числа — 186 висококваліфікованих
спеціалістів, що викладатимуть у
ВУЗ-ах та працюватимуть в держав-
них установах і господарських під-
приємствах України.

III. Науково-дослідчі інститути.

З 10 науково-дослідчих інститутів
ніодного не було до революції, —
більшість же їх повстала за останні
роки. Чільне місце належить серед-
них Українському Інституту Марк-
сизму (119 аспірантів, Харків), що
є науковим осередком марксист-
ської думки і науковою установою
для підготовки української черво-
ної професури. Український Інсти-
тут Марксизму складається з відді-
лів: 1) економічного, 2) історично-
го, 3) філософсько-соціологічно-
го. Окрім того є катедра марксизму
і лєнінізму при УАН. Наукові праці
цього інституту друкуються в пері-
одичному органі його „Прапор марк-
сизму“ (вийшло ч. 1), Український
біохемічний інститут (Харків), який
був відкритий 1. X. 1925 р. в поряд-
ку поширення відповідної науково-
дослідчої катедри, зосередив свої
дослідження довкола трьох основ-
них тем: 1) біохемія вітамінізю, 2)
біохемія ендокринних залоз, 3) біо-

Знаєш зі своєї доброти і чистоти витоки а те: Чолопани дещо рідкі, сміяткові
... як твоя ласка! Для горючих і щасливих дітей.

Для вибагливих смакунів першорядні чекони: ядів та гармалів

Як спец! яльність лікарських рослин поручувану чеконі в саломозі для зурованих і щасливих дітей

З газети «Вісник» Спілки «Літо». Львів Рилук ч. 10